

STARÁ SA O NÁS

Bôh?

ŽIVOTOM Č.5 ROČ.VIII.

Kčs 3.

S cirkevným a rehoľným schválením zo dňa 10. IV. 1948 číslo 3767/48. — „Životom“ vychádza mesačne v Bratislave. Redakcia, administrácia a expedícia: Kláštor Redemptoristov, Bratislava, Puškinova 4. Telefon 7328. Majiteľ a vydávateľ: Viceprovinciál Redemptoristov, Bratislava, Puškinova 4. Zodpovedný zástupca časopisu: P. Jozef Chochula C. Ss. R., viceprovinciál Redemptoristov. Zodpovedný redaktor: P. Štefan Michalovič C. Ss. R. Vedúci redaktor: P. Daniel Szitász C. Ss. R. Číslo šekového účtu 3091 s názvom Vydavateľstvo časopisu „Životom“ Bratislava. Jedno číslo stojí 3.— Kčs. Predplatné na celý rok Kčs 36.—. Novinové výplatné povolilo Riaditeľstvo pôšt v Bratislave č. 807-I-1948. 8. I. Dohliadací poštový úrad: Bratislava 2. Tlačí Unia v Bratislave, Kolárska 5.

Dom Božej Prozreteľnosti.

V Turíne je zaujímavý ústav. Volá sa už od vyše sto rokov Malým Domom Božej Prozreteľnosti a je pod ochranou sv. Vincenta z Pauly. Tento **Malý Dom** je dnes už vlastne dosť veľkým mestečkom, ktoré malo r. 1913 vyše 7.000 obyvateľov. Ani by ste neverili, čo všetko je v tomto Malom Dome. Nemocnica s moderne zariadenými operačnými sieňami, dielne, školy, ústavy pre starcov, pre slabomyseľných, pre epileptikov, pre mrzákov, pre slepcov, sirotínce, semináre, ihriská, záhrady. Toto mesto kresťanskej lásky vedie čudné účtovné knihy, v ktorých je iba rubrika „Má dať“ — dlhy, a z kníh nevidno, či Malý Dom Božej Prozreteľnosti má aj nejakú peňažnú hotovosť. A skutočne, toto celé mesto nemá nijakých dôchodov a ani nijakých základín; žije iba z milodarov, ktoré tiež prichádzajú, ako ich Pán Boh posiela. A predsä turínski dodávateľia do-

stanú koncom každého mesiaca riadne svoje peniaze, takže sa až predbiehajú v úslužnosti voči takému zákazníkovi, akým je práve Malý Dom.

Kto sa stará o zásobovanie tohto podivného ústavu? Božia Prozreteľnosť. Tak to chcel svätý zakladateľ, Jozef Cottolengo. Narodil sa roku 1786 v Bra, zomrel v Chieri r. 1842 a za svätého bol vyhlásený 19. marca r. 1934. Jeho sviatok sa slávi 30. apríla. Venoval sa s najväčšou láskou všetkým možným mrzákom a bedárom, rozširoval postupne svoj ústav, avšak všetko staval na pevnej viere v Opatera Božiu. Preto ani nechcel, aby dom mal nejaké peňažné úspory. Báľ sa lakomstva, skrývajúceho sa ešte aj v tak jemnej a nenápadnej forme, ako je počítanie úspor. Nechcel počítať ani svojich chovancov a tým menej peniaze. Peniaze, ktoré cez deň nepoužil, vraj večer vyhadzoval von oblokom. Hovorieval: „Ak bude Božia Prozreteľnosť vidieť, že sa sami o seba staráme, nebude sa o nás starať ona.“ Neustále opakoval svojim pomocníkom: „Božia Prozreteľnosť myslí na nás oveľa viac, než myslíme sami na seba.“ Vtedajší sardínsky kráľ chcel vziať jeho ľudomilný ústav pod ochranu, čo by bolo v časoch núdze zaistilo živobytie jeho chovancov. Svätý zakladateľ sa bránil síce úctivo, ale veľmi rázne: „Veličenstvo, dovoľte mi po-

známku, že to nie je možné. Piccola casa (Malý Dom) je už totiž pod ochranou Panny Márie a Božej Prozreteľnosti. Mohol by som im túto ochranu odrieť a dať ústav pod ochranu vlády?“ Vláda sledila, ako Cottolengo živí stovky bedárov, prijatých do ústavu, pretože sa obávala, že ak by ich Cottolengo raz nemohol už ďalej užiť, zostali by štátu alebo mestu na starosť.

Príslušný minister si dal predvolať chudobného kňaza Cottolenga a oznámil mu: „Kráľovská vláda má právo vedieť, ako vydržujete svoje ústavy okrem obťažovania vlády. Vaše počínanie sa nám zdá nerozumné, ba nebezpečné.“ - „Excelencia,“ vraví Cottolengo, „Piccola casa žije na útraty Božej Prozreteľnosti. Iba Božia Prozreteľnosť sa jej o všetko stará a posieľa jej na pomoc veľkodušných ľudí. Vaša Excelencia predsa môže dobre vedieť, že sme nikdy neobťažovali vládu ani nikoho iného.“ Avšak minister namietal: „No a čo, ak vám raz Prozreteľnosť nepomôže? Potom vás budeme my musieť z dlhov ťahať.“ No svätý mu živo skočil do reči: „Pán minister, ľudské prostriedky môžu zlyhať, ale ruka Božia ešte nikdy nikoho nesklámala ani nesklame.“

Je to takmer neuveriteľné, ale predsa je to pravda. Tisíce týchto ľudí žije zo dňa na deň, a žijú si istejšie, než keby mali milióny uložené

v najspoľahlivejších a najvýnosnejších bankách. Stáva sa niekedy, že ústavy sv. Cottolenga dostávajú aj stotisícové, ba aj miliónové dary, avšak väčšinou sú odkázané iba na drobné almužny dobrodincov.

Pravdaže Cottolengo dobre vedel, že Boh neživí leňochov. Preto v ústavoch, ktoré založil, je povinnosť práce popri povinnosti modlitby svätým zákonom. Každý pracuje pre dobro ústavu podľa svojich schopností, a čo je hlavné: všetci sa modlia. Svätý zorganizoval svojich stálych chovancov do „rodín“, aby tak vlastne organizoval prácu, modlitbu a obeť. Týchto rodín je dnes 34. Z nich 10 mužských a 10 ženských organizácií tvoria ľudia, postihnutí rovnakým nešťastím. Štrnásť rodín sú skutočné rehoľné kongregácie, ktoré každých šesť mesiacov obnovujú svoje rehoľné sľuby. Sedem z nich žije v prísnej klauzúre a modlí sa a obetuje sa za rozličné potreby Cirkvi (Karmelitky, Pietadini, ktorí sa modlia za umierajúcich, Suffragíni modlia sa za duše v očistci, Thaidíny nasledujú sv. kajúcnicu Thais, hluchonemé sestry Svätého Srdca Márie, ako tiež aj sestry Božského Srdca). V „rodinách“ je organizovaná ustavičná poklona Najsv. Sviatosti. Ráno už o 4. hodine sa začína plniť chovancami priestranný kostol a začína sa rozdávať sväté

prijímanie (denne sa podá najmenej 4.000 sv. prijímaní).

Neobyčajná starostlivosť Božia o človeka, postihnutého utrpením, nie je ničím novým na svete a neobmedzuje sa iba na jedno mesto v severnom Taliansku. **Prozreteľnosť Božia sa stará o každú vec a je tak stará ako svet.**

Písmo sväté nás učí veľa pravdám, ktoré potrebujeme k dosiahnutiu nášho životného cieľa, avšak najviac nám pripomína pravdu o Božej Prozreteľnosti. Učí nás, že oko Božie bdie nad nami, ruka Božia riadi naše osudy — vždy k nášmu dobru. Čo sa nám často zdalo nešťastím, ukázalo sa neskôr ako mimoriadne Božie požehnanie, Božia ochrana. K najskvelejším dokladom tejto pravdy patrí udalosť, opísaná v 1. knihe Mojžišovej.

Z otroctva na prvé miesto v kráľovstve.

Malý pasáček, otcov miláčik, pohneval proti sebe svojich jedenásť starších bratov. Chceli ho zabiť, avšak v poslednej chvíli sa rozhodli speňažiť ho — predať ho do otroctva cestujúcim kupcom. Ved' otroctvo bolo ešte horšie ako smrť. Kupci odvliekli mladého pasáčka do cudziny. Zo začiatku sa mu dobre vodilo, avšak keď sa nedal sviesť na hriech od bezočivej panej domu, rozhneval si ju a dostal sa do väzenia. Možno, že mu aj preletela cez hla-

vu myšlienka, že veru sa neoplatí byť statočným a bohabojným. Jeho spoluväzeň mu sľúbil, že ak sa podľa jeho predpovedi vyslobodí, prihovorí sa zaň. No na slobode zabudol na svoj sľub, a zdalo sa, že Jozef zhnie vo väzení.

Avšak prišiel aj jeho čas. Zvesť o jeho predpovediach sa dostala aj kráľovi do ušú. Keď mu kráľ porozprával svoj sen o rokoch bohatej úrody a o rokoch hladu, ihneď sa zmenil jeho osud. Stal sa prvým človekom po kráľovi, správcom zeme. Predpovedané obdobia úrody a hladu skutočne prišli. Vtedy faraón posielal všetkých prosiacich k svojmu správci: „Chod'te k Jozefovi!” A nielen to, ale Jozef mal dostať aj od svojich nešťachetných bratov skvelé zadosťučinenie. Hlad ich dohnal z Palestíny až do Egypta. Ako sa preľakli, keď sa im neznámy správca predstavil: „Ja som Jozef, váš brat, ktorého ste predali do Egypta.” V hroznom povedomí svojej viny nemohli sa dostať k slovu. Avšak Jozef im z vnuknutia Božieho povedal hlboké slovo: „Nebojte sa a nech vám je to nie ťažko na srdci, že ste ma predali do týchto krajín; lebo pre vaše zachránenie ma Boh poslal pred vami do Egypta. A Boh ma sem poslal pred vami, aby ste sa zachovali na zemi a pokrmu k vyživeniu mať mohli. **Nie vašou radou, ale vôľou Božou som sem poslaný.**” (Gen. 45, 3—8.)

Všetky zázraky vo Svätom Písme jasne ukazujú, ako sa Boh stará o človeka, ktorého zastihlo nešťastie. Najkrajším dôkazom Božej starostlivosti o ľudí je vtelenie, narodenie a smrť Syna Božieho pre záchranu ľudstva.

I. Čo je Božia Prozreteľnosť?

Možno, že niekomu z vás prišlo pri čítaní týchto riadkov na um, že Božia Prozreteľnosť sú zázraky, urobené v prospech niekoľko ľudí, ktorí si ich vymodlili, alebo zaslúžili si zvláštnu pomoc Božiu pobožným životom. Toto by bol celkom nesprávny názor. Zázraky sú iba účinkom mimoriadnej Prozreteľnosti Božej; pojem Božej Prozreteľnosti je oveľa širší.

Veľmi rozšírený je aj názor, že Božia Prozreteľnosť nemôže sosielať na dobrých nijaké dlhé utrpenia a že zlo musí čo najskôr odstrániť. Často počujeme: To nie je možné, na to by sa Boh nemohol dívať. Kto takto už vopred Pánu Bohu predpisuje, na čo sa môže a na čo sa nemôže dívať, ľahko sa dopúšťa rúhania, najmä keď ho zastihne nešťastie: „Keby Pán Boh bol, musel by poslať síru a oheň na také nepravosti a nespravodlivosti.“

To by bola veru akási dychavičná prozreteľnosť. Pravdaže, Boh vždy dobrých odmeňuje a zlých tresce, ale to nemusí byť hneď; tu na svete to býva často naopak, že dobrí trpia a zlí sa majú dobre.

Čo je teda Božia Prozreteľnosť?

Slovo samo znamená pozeranie dopredu, do budúcnosti, teda predvídanie budúcnosti.

Ďalej znamená taký výber prostriedkov a vyhýbanie sa prekážkam, aby človek prišiel iste a bezpečne k určenému cieľu. Prozreteľný človek je taký, ktorý už vopred na všetko myslí, nie je ničím prekvapený a vie sa vynásť vo všetkých ťažkostiach, ktoré sa mu postaví do cesty.

Podobne hovoríme aj o Božej Prozreteľnosti. Nie je to iba predvídanie budúcnosti, ale **je to plán, ako priviesť stvorené veci k ich poslednému cieľu.** Keď Boh tvoril veci z ničoho, dal im pritom cieľ: **oslavovať Jeho moc, múdrosť, dobrotu a krásu.** Tento cieľ majú všetky stvorené bytosti, rozumné i nerozumné. Rozumné bytosti majú poznať a uznať odraz Božej slávy v stvoreniach, pokoríť sa preto pred Bohom a slúžiť mu z celého srdca. Za to im sľúbil Boh účasť na svojej blaženosti. Božia Prozreteľnosť je plán cesty, ktorou má kráčať každý tvor, aby splnil svoje určenie.

Avšak Božia Prozreteľnosť nie je iba plán, ale aj jeho prevádzanie. Boh teda ukazuje svoju Prozreteľnosť riadením sveta i každého tvora v ňom ku svojej sláve a k jeho dobru.

Prozreteľnosť Božia vedie teda k poslednému cieľu stvorenia, k oslave Boha a k večnej blaženosti človeka. Keď ľudia kráčajú po cestách, ktoré im určuje Božia Prozreteľnosť v pri-

kázaniach a zákonoch Cirkvi Kristovej, môžu pomerne ľahko dosiahnuť spasenie.

II. Stará sa Boh?

a) Príroda. Hlbší pohľad na prírodu nás privádza k poznaniu, že za prírodou je Nieкто, kto ju usporiadal a kto vložil do neživých i do žijúcich bytostí zákony a sklony (pudy), aby konaly k svojmu dobru a aby spolu vytváraly poriadok a harmóniu. O týchto krásach svetového poriadku a o úžasnej účelnosti v prírode sa už popísaly celé knihy. Žiaľ, že neverci nechcú ísť ďalej a nechcú uznať, že táto účelnosť má svoj pôvod v Bohu, lež všetku tú utajenú múdrosť pripisujú nerozumnej prírode (ktorú však nezabudnú písať s veľkým P).

V každej chvíľke života potrebujeme vzduch. Pravdaže, dobrý, zdravý vzduch. Ten sa skladá z 21 % kyslíka a 79 % dusíka. Keby bol medzi oboma plynmi iný pomer, zahynuli by sme. Tak isto by nám škodilo, keby bol vo vzduchu ešte aj iný plyn. Kto usporiadal tak presne povetrie, aby osožilo a neškodilo životu na zemi?

Voda! Koľko je v nej tajomstiev a koľko požehnaní prináša svet! Keby jej bolo menej, rieky by vyschly, a keby jej bolo viac, žili by sme stále v hmle. Pohyb vôd v potokoch a

riekach zabraňuje ich hntiu. V mori, kde už voda nemôže tiecť, sa udržiava v pohybe prílivom a odlivom a zvláštnymi morskými prúdmi. A okrem toho je morská voda ešte konzervovaná soľou. Kto to tak zariadil? Pri -4°C je voda najhustejšia; ak teplota klesne, voda redne a vystupuje na povrch. Prečo? Keby to nebolo tak, zamrzly by rieky až na dno, a cez jednu zimu by v nich vyhynul všetok život. Vari aj to je len náhoda?

Nerozumné tvory prezrádzajú tiež veľa predvídavosti, hoci ani samy o tom nevedia. Slávny vynálezca teplomeru Réaumur meral kedyś uhly šesťhranných buniek vo včelom plášti a zistil, že tupé uhly merajú $109^{\circ} 28'$, a ostré $70^{\circ} 32'$. Potom počítal, aký musí byť šesťboký hranol — podobný včelej bunke — aby pri najmenej spotrebe materiálu a miesta mal čo najväčší obsah. Po dlhom počítaní pomocou logaritmických tabuliek prišiel na to, že ostrý uhol takého hranola musí byť o $2'$ väčší. Teda včely sa mýlili v úspornosti svojich buniek, vravel si Réaumur. — V tom čase stroskotala kdesi na mori loď, pretože kapitán zle vypočítal jej polohu. Pri súde sa však bránil tým, že počítal pomocou logaritmických tabuliek. Nato znalci kontrolovali tabuľky a zistili v nich malé nepresnosti, ktoré boli príčinou stroskotania lodi. Podľa opravených tabuliek sa po-

tom prepočítavaly aj iné veci, a medzi nimi aj uhly najúspornejších šesťbokých hranolov. Zistilo sa, že musia byť presne také, ako ich stavia včela. Povedzte, kto ju to naučil?

Veľký hvezdár Newton (1643—1727) skončil svoje dielo „Matematické princípy prírodnej filozofie“ týmito slovami: „Prepodivné usporiadanie slnka, obežníc a komét mohlo vzniknúť len podľa plánu vševediacej a všemohúcej Bytosti a len podľa jej pokynov. Ak je každá sféra stredom inej sústavy, podobnej našej slnečnej sústave, potom je celý vesmír usporiadaný podľa jednotného plánu, je to ríša jedného a toho istého Vládcu. Z toho vyplýva, že Boh je skutočne živý, vševediaci a všemohúci Boh, nekonečne dokonalá Bytosť, stojaca vysoko nad stvoreným svetom.“

Zakladateľ moderného vedeckého rastlinopisu Linné (1707—1778), ktorý preštudoval a porovnal tisíce rastlín, vyjadril v úvode svojej knihy „Systém prírody“ svoj obdiv nad múdrosťou a veľkosťou ich Tvorcu týmito slovami: „Videl som kráčať večného, nekonečného, vševediaceho a všemohúceho Boha a od úžasu som onemel.“

A vari je to niečo čudné, čo napísal veľký hvezdár Keppler na začiatku 17. storočia: „V duchu už vidím deň, keď človek spozná z prírody Boha práve tak dobre ako z Písma

svätého, a bude sa radovať z obidvoch zjavení?“ Tento učenec dúfal, že rozvoj prírodných vied a hlbšie poznanie sveta privedie ľudí k ich Tvorcovi. Štatočná a poctivá veda to skutočne môže urobiť, no, nie sama: k vede musí pristúpiť ešte čisté srdce, aby sa človek nebál stretnúť s Bohom vo svete a aby Ho radostne pozdaval.

Čo učí Písmo sväté?

V Písme svätom čítame prekrásne chválospevy na Prozreteľnosť Božiu vo svete. Svätopisci boli bohabojní ľudia a okrem toho ich Duch Svätý mimoriadne osvecoval. Písmo sväté nás uisťuje, že všetko vo svete riadi Božia Prozreteľnosť. Božia Múdrosť „dosahuje mocne od konca do konca a riadi všetko lúbezne.“ (Múdr. 8, 1.) „Boh usporiadal všetky veci podľa miery, počtu a váhy“. (Tamže 11, 21.) „Otče, tvoja prozreteľnosť spravuje (plavcov), lebo si dal cestu aj na mori a chodník medzi vlnami veľmi bezpečný.“ (Tamže 14, 3.) Veľa žalmov velebí otcovskú starostlivosť Božiu o prírodu. Najkrajšie to vyjadruje Žalm 103.: „Položil si zem na jej pevný základ; nepohne sa na veky vekov... Zdvihly sa hory: a spustily pláne na miesto, ktoré si založil pre ne... Ktorý vy-

púšťaš pramene v údolí: medzi horami tečú vody."

b) Človek. Ešte častejšie hovorí Duch Sv. v Písme o Božej Prozreteľnosti k človeku. Boh riadi život národov, Boh ich volá k zodpovednosti za prijaté dobrodenia. V ruke Božej sa môže stať jeden národ trestajúcou metlou druhého. Každý plán, sosený proti vôli Božej, určite stroskotá. Prorok Izaiáš hovorí o tom: „Či sa bude sekera chváliť proti tomu, kto ňou rúbe? Alebo sa honosí píla proti tomu, kto ju ťahá? To by bolo, ako keby sa prút vypínal proti tomu, kto ho zdvíha, alebo keby sa palica pozdvihovala, ktorá veruže je len drevom.“ (Is. 10, 15.) Boh je pánom dejín: „On mení časy i veky, prenáša kráľovstvá a ustanovuje.“ (Dan., 2, 21.)

Pravda, Bohu nesmieme pripisovať všetky udalosti. Dejiny sa tvoria z prvkov Božských aj ľudských, a my nemôžeme často jedno od druhého rozlíšiť. Preto nesmieme povedať o nijakom úseku histórie, že je výlučne Božím dielom, alebo o inom zase, že v ňom nie je účasť Boha. Len na poslednom súde sa dozvieme celkom neomylné, čo je v dejinách ľudstva dielom Božím a čo ľudským.

Ako sa Boh stará o veľké spoločenské útvary, tak sa stará aj o jednotlivcov. Ľudský život nie je vydaný na pospas slepej náhode, osudu,

alebo zlým diabolským silám. Ani slobodné ľudské skutky nie sú vyňaté z Božej Prozreteľnosti. „Pán vedie kroky muža. Ktorý človek môže rozumieť jeho ceste?“ „Srdce človeka si vymyslí cestu, ale Pán spravuje jeho kroky.“ (Prísl. 20, 24; 16, 9.)

Všetky radostné i bolestné stránky života ľudského riadi Boh. „Šťastie i nešťastie, život i smrť, bohatstvo i chudoba sú od Boha.“ (Sir. 11, 14.)

Najhlbší rozdiel medzi Starým a Novým zákonom je v učení, že Boh nie je iba najvyšším Pánom, ale hlavne dobrotivým Otcom, že Boh je Láskou. Tým je len prehĺbené a zvrúcnené učenie o Božej Prozreteľnosti. Pán Ježiš vychováva svojich učeníkov priamo k hrdinskej dôvere v Prozreteľnosť Božiu. Ani najmenšia vec vo vesmíre sa nestratí pred okom Božím. Akože by sa Boh nestaral o svoje ľudské deti? „Preto vám hovorím: Nebuďte ustarostení o svoj život, čo budete jesť a čo budete piť, ani o svoje telo, čím sa budete odievať. Či život nie je viac ako jedlo a či telo nie je viac ako rúcho? Pohliadnite na vtákov nebeských! Ani nesejú, ani nežnú, ani do stodôl neshromažďujú, no váš Otec nebeský kŕmi ich. Či vy nie ste o veľa viac ako oni? ... A čo sa tak staráte o svoj odev? Pozorujte poľné ľalie, ako rastú. Nepracujú ani nepradú. Hovorím

vám, ani Šalamún vo všetkej svojej nádhere nebol tak zaodetý ako jedna z nich. Keď teda Boh poľnú trávku tak šatí, ktorá dnes je a zajtra ju hodia do pece — či nie skôr vás, maloverní? Nebudte teda ustarostení a nevravte: „Čo budeme jesť?“ alebo „Čo budeme piť?“ alebo: „Čím sa zaodejeme?“ Veď to všetko vyhľadávajú pohani. Váš Otec totiž vie, že toto všetko potrebujete. Hľadajte teda najprv kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť, a toto všetko sa vám pridá.“ (Mt. 6, 25—33.)

V tejto istote žiada dôrazne sv. Peter: „Pokorte sa teda pod mocnou rukou Božou... na Neho preneste všetky svoje starosti a On sa bude starať o vás.“ (1. Pet. 5, 7.) „O nič sa úzkostlivo nestarajte, ale dobrorečte Bohu a predkladajte mu svoje žiadosti v ustavičných prosbách.“ (Filip. 4, 6.)

c) Nešťastie. Ako ukazuje život Jozefa Egyptského, nikdy nemôžeme povedať s istotou: „Stalo sa mi hrozné nešťastie.“ To, čo teraz považujeme za nešťastie, môže byť cestou k našej záchrane a k povzneseniu. Boh rád dopúšťa na nás časné nešťastia, aby nám preukázal duchovné milosrdenstvo. Dôstojníkovi Ignácovi z Loyoly guľa roztrieskala nohu a zmrzčila ho. Zo začiatku bol preto veľmi nešťastný, avšak keď ležal v nemocnici, z dlhého času sa dal do čítania životov svätých. Toto

čítanie mu otvorilo oči, takže začal slávny boj proti peklu, sám sa dostal na stupeň vysokej dokonalosti a zachránil sám i prostredníctvom rehole Spoločnosti Ježišovej tisíce duší pre večnosť. — Mladý neapolský advokát Alfonz Liguori bol duševne celkom zničený, keď raz prehral proces, o ktorom bol presvedčený, že ho vyhrá, a na ktorom mu veľmi záležalo. Táto prehra však znamenala zásadný obrát v jeho živote: venoval sa duchovnému povolaniu a osožil pravde a právu oveľa lepšie, ako by to bol mohol urobiť v povolaní právnickom.

Svätiého Gerarda prosila raz istá matka, aby vrátil zrak jej dcérka, ktorá oslepla po kiahniach. Gerard však napriek svojmu zvyku odmietol jej prosbu: „Ak vaša Judita bude znovu vidieť, neskôr sa skazí. Preto sa radšej odovzdajte do Božej vôle.“

Stratený dáždňik.

V minulom storočí navštívil raz veľchrám sv. Petra v Ríme anglikánsky lord Douglas. Aby si mohol lepšie prezrieť umelecké diela, shromaždené v chráme, odložil svoj nerozlučný dáždňik do otvorenej spovednice. Neskôr, keď už bol vonku, spomenul si na dáždňik a vrátil sa preň, avšak spovednica bola už zatvo-

rená. Voľky-nevoľky musel ísť do kláštora pre kľúč. A hľa, styk s katolíckym kňazom ho priviedol do pravej Cirkvi.

Za každou udalosťou stojí Boh. Našou povinnosťou je, hľadať ho a rozmýšľať, čo chce od nás a k čomu nás volá.

d) Šťastlivá vina. Cirkev svätá spieva na Bielu sobotu v prekrásnom chválospeve Exsultet tieto podivné slová: „Šťastlivá vina, ktorá si zaslúžila takého, tak veľkého Vykupiteľa.“ Adamov hriech patrí k najväčším nešťastiam, aké zastihly ľudské pokolenie. Človek stratil pre tento hriech všetky nadprirodzené dary, ktoré ho činily dieťaťom božím, všetky dary mimoprirodzené, ktoré ho robily podobným anjelom (nemal zlú žiadostivosť, nemusel trpieť, nemusel zomrieť atď.) a jeho prirodzené schopnosti boli veľmi oslabené. Boh však použil toto nešťastie na to, aby vykonal svoje najväčšie dielo: Vtelenie Syna Božieho so všetkými milosťami, ktoré z toho nasledovali. Preto volá Apoštol národov v liste k Rimanom (5, 20): „Ale keď sa rozmnožil hriech, ešte väčšmi sa rozhojnila milosť.“

Pravdaže, Boh nikdy nechce hriech. Bolo by to rúhaním sa, keby niekto povedal, že Božia Prozreteľnosť priviedla niekoho do hriechu. Pán Boh nielenže hriech zakazuje, ale dáva človekovi pomoc svojej milosti, aby sa mohol

každého hriechu chrániť. Boh vo svojej nevy-
sytateľnej múdrosti hriech iba dopúšťa, čiže
ponecháva odbojného človeka v jeho zlosti.
Keď človek dobrovoľne odmieta jeho milosť,
Boh sa mu nenanucuje, a človek klesá do hrie-
chu.

**Tento úpadok do hrlechu je jediné skutočné
nešťastie na svete, pretože nás môže urobiť
na veky nešťastlivými v pekle.**

Peklo:

Stará sa Boh o zatratencov v pekle? Boli
myslitelia, ktorí učili, že Boh trestá ťažké hrie-
chy len dočasnými trestami a že dakedy, až si
odsúdení odtrpia svoje tresty, peklo sa vy-
prázdni. To je však blud, pretože Pán Ježiš učí
jasne, že z pekla nie je vyslobodenia: „A pôjdu
títo do večného trápenia . . .” (Mt. 25, 46.)

Peklo spravuje už nie Prozreteľnosť Božia
milosrdná, ktorá vládne nad svetom a nad
očistcom, ale len **Prozreteľnosť Božia spravod-
livá**, ktorá pomstí nekajúci život na svete: Mú-
drosť Božia vraví zatrateným podľa slov knihy
prísloví: „Ponevác som vás volala a odporovali
ste: rozfahovala som svoju ruku, a nebolo, kto
by pozoroval; pohrdali ste všetkou mojou ra-
dou a na moje dohováranie ste nedbali; aj ja
smiať sa budem z vášho zahynutia a posmie-

vať sa vám budem, keď prídu na vás tie veci, ktorých ste sa báli. Keď náhle pripadne na nás bieda a nastane vám zahynutie ako víchor; keď príde na vás súženie a úzkosť. Vtedy budú volať na mňa, ale nebudem slyšať; ráno vstanú hľadajúc ma, ale ma nenájdu; pretože v nenávisti mali kázeň a bázne Pánovej nevyvolili, ani neposlúchli mojej rady a tupili všetky moje kárania..." (Prísl. 1, 24—30.) Peklo bude na veky hlásať, že Boh chce všetky rozumné tvory priviesť k sebe a preto im dal silu, aby hriechu vzdorovali, a že nijaký hriech neujde pred jeho spravodlivosťou; že najsvätejšiemu Bohu nie je jedno, čo robia jeho rozumné tvory: či ich človek nezneužíva proti ich určeniu k uspokojeniu svojich sebeckých chúľok. **Peklo je veľkým dielom Božej Prozreteľnosti**, ktoré nás účinne varuje pred hriechom.

III. Vlastnosti Božej Prozreteľnosti.

a) **Prozreteľnosť Božia sa vzťahuje na všetky veci, malé i veľké.** Ani najmenší kvietok (Mt. 6), ani najnepatrnejší vtáčik (Mt. 10), ani najmenšia čiastočka hmoty, najmenší chrobáček, ani najslabšia myšlienka neunikne Božej vševedúcnosti a Božej Prozreteľnosti. Ešte aj to riadi Boh, ako padne lós alebo kocka pri

hre. „Lósy hádžu sa do lona, ale Pán ich riadi.“ (Prísl. 16, 33.) Božia Prozreteľnosť určila každej veci vo vesmíre určité poslanie. Veci nerozumné celkom isto splnia toto svoje poslanie a tvory rozumné budú vydávať počet na Božom súde z toho, či splnily plán, ktorý mal Boh s nimi.

Preto vo svete sa nedeje nič náhodou v tom smysle, že by Boh o tom nevedel. U Pána Boha nie je náhoda. O náhode môže hovoriť iba človek, keď sa mu stane niečo, čo nepredvídaval.

b) Prozreteľnosť Božia je neomylná. Čo chce priviesť k určitému cieľu, to celkom určite k nemu privedie. Ak chce Boh vykonať vo svete niečo pomocou človeka, stane sa to celkom určite, aj keby sa proti tomu staval celý svet i celé peklo. Ak Boh určil, že niekto dožije 90 rokov, ten celkom určite vyviazne zo všetkých nebezpečenstiev života, hoci by hneď vedľa neho vybuchla atómová bomba. A naopak, ak Boh niekomu určil, že odíde so sveta v kvete mladosti, lekárska veda celého sveta nepredĺži proti Božej vôli ani o sekundu život takého človeka.

Nie je to však fatalizmus?

Fatalizmus učí, že osud si s nami zahráva ľubovoľne a že na svoju budúcnosť nemôže-

me nijako vplývať. Ak mám napr. naveky zahynúť, peklo ma neminie, ani keby som bol čo ako svätý. Prozreteľnosť Božia nás však tak vedie, že väčšinou sami rozhodujeme o svojich skutkoch a celkom iste aj o svojej večnosti. Boh vedie človeka k večnému šťastiu a dáva mu všetky potrebné prostriedky, aby tento cieľ dosiahol. Ak človek zahynie, stane sa to len preto, že chcel zahynúť, pohrdajúc vôľou Božou.

Je pravda, že cesta do neba je cestou krížovou. Ak však Boh určil, že sa spasím len krížom, tak kríž ma neminie, ak sa nechcem zriecť spasenia. Ako nie je pre nás nešťastím získať si stratené zdravie užívaním odporných liekov a namáhavým liečením, tak nie je pre nás nešťastím ani kríž, ktorý nás vedie k spaseniu.

Pohanské slovo „osud“ radšej nikdy nepoužívajme. Toto slovo totiž prakticky popiera Božiu starostlivosť o stvorenie.

Nemožno prekaziť Božie plány!

Ak je Božia Prozreteľnosť neomylná, zdalo by sa, že Božie plány nemožno nijako prekaziť. Čo odpovieme na to?

Možno i nemožno. Podľa toho, o aký plán ide. Ak Boh chce dosiahnuť nejaký cieľ **bezpodmienečne**, tak mu ho nič na svete nezhaťí. Božia Prozreteľnosť však má často aj podmie-

nečné plány, napr. Spasím človeka, ak prijme milosť, ak nebude odporovať Božím vnuknutiam. Ak človek prekazí tento spasiteľný plán, nastúpi v platnosť na veky nezmeniteľný rozsudok Boží o večnom zatratení človeka.

Prozreteľnosť Božia miluje tvory, ktoré spravuje. Ak človek sleduje nejaký plán, napr. stará sa o pole, alebo pracuje v úrade, môže mať pritom všelijaké ciele, vyššie i nižšie, nezištné i sebecké. Ak však Boh sleduje nejaký plán, ktorý si určil vo svojej Prozreteľnosti, sleduje **jba dobro stvorení**: keďže je sám nekonečne dokonalý, nemôže od stvorení nič získať. Sv. Tomáš vraví veľmi výstižne: „Jediný Boh je najštedrejší, pretože nekoná pre svoj úžitok, ale len zo svojej dobroty.“ (S. Th. 1. 44, 4.) „Boh nemiluje veci, pretože sú dobré, ale sú dobré, pretože ich Boh miluje a dáva im zo svojej dobroty.“ (S. Th. 1. 20, 2.)

IV. Námietky.

Neverci by tak nezúrili proti Bohu, keby Boh síce bol, ale keby sa o svet nijako nestaral. Inými slovami: Nevera by sa nestarala o Boha, keby nebolo Božej Prozreteľnosti, ktorá dobré odmeňuje a zlé trestce. Preto vymysleli všelijaké námietky, aby dokázali sebe samým, že nie-

to Božej Prožretnosti, alebo aspoň nie je taká, ako o nej učí Cirkev svätá.

1. námietka. Nie je to pre Boha dôstojné, aby sa staral o všetky maličkosti vo svete. Ako sa nám protiví vysoký úradník, ktorý nikomu neverí a chce všetko do ostatného haliera sám kontrolovať, tak sa nesrovnáva s Božou veľkomyseľnosťou, aby Boh mal spočítaných všetkých komárov a červíkov a aby sa sám o všetko staral.

Odpoveď. Kto takto smýšľa o Prožretnosti Božej, pozerá na Boha priveľmi ľudsky. Prečo je malicherný a obmedzený taký správca, ktorý neverí ani najpochvejšiemu podriadenému a všetko po ňom i pred ním kontroluje? Pretože odopiera svojmu podriadenému zaslúženú dôveru a tým ho uráža. Potom aj preto, že si tým znemožňuje iné dôležitejšie práce, lebo nik nemôže konať niekoľko prác naraz. Čím väčší sa hrabeme v jednotlivostiach, tým viac strátime prehľad celku. Boh však je vševediaci a všemohúci, a preto sa môže starať bezprostredne o každú maličkosť.

Okrem toho vidíme, že nik nie je tak veľkomyseľný k svojim podriadeným, ktorí prevádzajú jeho plány, ako práve Boh. Dobrý stavitel' dôkladne premyslí a rozvrhne všetky jednotlivosti budovy a potom nechá iných, aby jeho plány previedli. Čím je budova väčšia,

tým viac robotníkov, majstrov a všelijakých odborníkov je pri stavbe potrebné. — Boh premyslel plán stvorenia do posledných podrobností, ale necháva potom pracovať stvorenia, aby jeho plán uskutočňovali. Pravdaže, je stále pri nich a dáva im ku každému skutku silu, pretože ináč by neboli ničoho schopní.

2. námietka. Keby sa Boh staral o svet, nemohlo by byť v ňom toľko zla. Zlo dokazuje, že Boh je alebo slabý, keď ho nemôže zamedziť, alebo nie je dobrý, keď ho nechce prekaziť.

Odpoveď: Boh je všemohúci. Mohol by zamedziť všetky hriechy vo svete bez toho, že by obmedzil alebo zmenšil slobodu svojich rozumných stvorení. Avšak vo svojej nepochopiteľnej múdrosti dáva im možnosť vyberať si medzi zlom a dobrom, medzi zákonom Božím a hriechom, medzi cestou do neba a cestou do pekla, medzi večným životom a večnou smrťou. Keďže je však Boh aj nekonečne dobrý, dáva každému človeku toľko sily, aby mohol zachovať zákon Boží a zaslúžil si tak nebo a spasil sa. Bohu skutočne záleží na tom, aby nikto sa nedostal do pekla pre nedostatok prostriedkov spasenia. Skrz proroka Ezechiela (33, 11) zvestuje každému človeku: „Žijem ja... nežiadam smrti bezbožného, ale aby sa odvrátil bezbožný od cesty svojej a živý bol. Obráťte

sa, obráťte sa od svojich ciest veľmi zlých! Prečo by ste mali hynúť, dome izraelský?" — Ľudia sa dostávajú do zatratenia vlastnou vinou, pretože odmietajú ponúkanú milosť. Keď nechceli dobrovoľne oslavovať Božie milosrdenstvo v nebi, musia byť proti svojej vôli dôkazom Božej spravodlivosti v pekle. Adamov hriech, ktorý prešiel na všetkých jeho potomkov, je príčinou toľkých trápení vo svete. Napokon mnoho trápenia si ľudia zavinia aj sami vlastnými hriechami: Prichádza ono na nich ako trest Boží. — Avšak utrpenie nie je vždy iba trestom za hriechy, ale býva často príležitosťou k cvičeniu sa v mnohých čnostiach, slúži k upevneniu charakteru a k prebudeniu skrytých duševných síl. Pre veriaceho kresťana je žriedlom zásluh pre nebo, pretože „ak s ním znášame utrpenia, s ním budeme aj kráľovať“ (2 Tim. 2, 12). Napokon utrpenie svätých duší je aj zadosťučinením za hriechy iných, a tak pre nich vyprosuje milosť.

3. námietka. Ak mi Božia Prozreteľnosť už od vekov určila, čo sa so mnou stane, tak neujdem svojmu osudu, aj keby som čo robil. Potom vlastne nie som slobodný. Človek sa stáva akýmsi strojom a jeho slobodná podnikavosť je zničená.

Odpoveď: Božiu Prozreteľnosť si nesmieme predstavovať ako dokonalý neživý stroj. Božia

Prozreteľnosť totiž nevládne ako slepé, mŕtve sily alebo ako natiahnuté pero v hodinách. Každá udalosť vo svete je predovšetkým dielom nepochopiteľnej Lásky. „Táto láska pozerá na nás z každej udalosti, v každej udalosti prichádza k nám, volá nás, ťahne nás k sebe. Veci a osoby, s ktorými sa stýkame, nie sú nám prisúdené ľubovôľou alebo náhodou. Vo svete, v ktorom by nebolo Prozreteľnosti, by azda tiež mohol byť poriadok, avšak tento poriadok by šiel nevšímavo okolo nás, nemal by k nám vzťahu. Vo svete, v ktorom vládne Prozreteľnosť, nestane sa človeku a s človekom nič, čo by nebolo usmernené k nemu, k jeho spaseniu. Nevyskytne sa nijaká situácia, ktorú by neriadila osobitná Láska.“ (Guardini: O živom Bohu.) Táto Božia láska je tak jemná, že neporuší v ničom slobodu rozumných tvorov, a je tak mocná, že dosiahne všetko dobro, ktoré chce dosiahnuť.

4. námietka. Má však smysel prosiť Boha o niečo, keď už vopred určil, čo sa má stať?

Odpoveď: Ako Pán Boh neničí slobodu človeka, tak nerobí ani modlitbu zbytočnou. Ak prosíme Boha o niečo, nechceme tým zmenu v plánoch Prozreteľnosti, ale iba plníme podmienku, aby nám Pán Boh vyhovel. Boh totiž ustanovil nielen, že sa niečo stane, ale aj to, že sa tak stane pre našu modlitbu. Ustanoví na-

príklad, že uzdraví chorého, ak sa bude modliť, alebo ak sa dá zaopatriť. Ak sa uzdraví po vrúcnej a dôveryplnej modlitbe, nesmieme tvrdiť, že by sa bol uzdravil aj bez nej. **Aký vplyv má modlitba na duchovné i časné dobro sveta, to uvidíme v plnom svetle až na večnosti.** Posledný súd ukáže celému svetu, ako Boh riadil dejiny ľudstva k jeho dobru a ako sa ľudia na vlastnú škodu protivili dobrotivému riadeniu Božiemu.

V. Naše práva a povinnosti.

1. V každom okamihu prežívame dvojaké stretnutie: Stretnutie s najmúdrejším riaditeľom obrovského podniku a s niektorým jeho zamestnancom. Sme v nevýhode, že riaditeľa nevidíme svojím telesným zrakom, a preto ľahko sústredíme svoj záujem na zamestnanca a celkom zabúdame na jeho i nášho pána. **Nedajme si ničím, ani človekom, ani vecou, ani nijakou udalosťou zastrieť pohľad na Boha, ktorý je všade a všetko riadi ku svojej sláve, ale aj k nášmu dobru, ak sa len prispôbíme jeho vôli.**

2. **Veľkou povinnosťou, ale aj veľkým právom ľudí, ktorí veria v Prozreteľnosť, je dôvera v otcovskú dobrotivosť Božiu.**

Boh je vždy s nami, nikdy nie sme sami. On dokonale rozumie všetky naše potreby a má najúprimnejší záujem o naše dobro a naše šťastie. Nevera okráda človeka o veľkú útechu, ponechávajúc ho sebe samému, na pospas zúfalstvu.

Preto neprekvapuje to, čo napísal o sebe krátko pred smrťou známy zapierač Boha Dávid Strauss: „Strata viery v Prozreteľnosť bola u mňa jednou z najťažších strát, ktoré sú spojené s odmietnutím viery.”

Boh nedovolí ani diablovi, aby nás pokúšal silnejšie, než mu môžeme odporovať s milosťou Božou. „On nedovolí pokúšať vás nad vašu mohúcnosť, ale so skúškou dá aj východisko, aby ste ju mohli zniesť.” (1. Kor. 10, 13.)

A keď nás zastihne utrpenie, keď sme celkom bezmocní a neschopní práce, viera v Prozreteľnosť Božiu nám pomáha ťažiť ozajstné poklady z takej neschopnosti, pretože nám pomáha odovzdať sa do vôle Božej a tak splniť svoje poslanie tu na zemi. Môžeme povedať: „Vieme, že tým, čo milujú Boha . . . všetky veci sú na osoh.” (Rím. 8, 28.) „Ľudská slabosť nemôže pokaziť plány Božej všemohúcnosti. Božský stavitel' môže stavať aj z padajúcich kameňov.” (Faulhaber.)

Pravdaže, dôvera v Boha neukolíše opravdivého kresťana tak, aby bezstarostne leñožil. Pán Boh nám dal vlohy a chce, aby sme z týchto darov Ťažili, aby sme ich používali, aby sme konali prácu podľa vôle Božej.

3. To, čo sme a máme, nie je náhoda ani naša zásluha, ale v prvom rade je to dielo Božej Prozreteľnosti. Preto máme **stále za všetko ďakovať**. To je kresťanské. Písmo sväté nás často napomína k vďačnosti napr.: „Vždy vzdávajte Bohu vďaky, lebo on si to žiada od nás všetkých, v Kristu Ježišovi.” (Sol. 5, 18.) „... a budte za to vďační. Slovo Kristovo nech bohato vo vás prebýva.” (Kol. 3. 15, 16.) „Budte vytrvanliví v modlitbe! Bedlite pri tom a dobrorečte!” (Kol. 4, 2.)

Bohu máme ďakovať za všetko bez rozdielu, za príjemné i nepríjemné, za radosť i za bolesť, pretože Boh nám to všetko posiela k nášmu dobru. Krásny kresťanský zvyk nám káže ďakovať Pánu Bohu najmä ráno za ochranu v noci, večer za ochranu cez deň, pred jedlom i po jedle za pokrm, na konci roku, atď. Ešte viac by sme mali byť vďační za dary nadprirodzené a ďakovať Bohu napr. za dobrú spoveď, za sv. prijímanie, za krst (najmä vo výročný deň), za birmovanie atď.

4. **Modli sa a pracuj!** Božia Prozreteľnosť a Láska nikoho neoslobodzuje od práce, iba člo-

veku zaručuje všetky prostriedky na dosiahnutie životného cieľa. To znamená: Všetko, čo spravodlivý robí i trpí, osoží jemu i druhým, keď azda aj iným spôsobom, než si to človek predstavoval a želal. Čím hlbšie verí človek v Prozreteľnosť Božiu, tým je podnikavejší a pritom celkom spokojný. Preto svätí dokázali nadľudské veci, lebo tak silne dôverovali v Boha. Keď M. Eugenia Smetová chcela založiť generálny dom pre svoju kongregáciu Pomocník, pýtal sa jej kardinál arcibiskup parížsky, či má už zaistený nejaký dom. „Eminencia,” odpovedala sestra, „všetky domy v Paríži patria Prozreteľnosti a nebude ťažko jeden z nich si zaobstaráť.” A skutočne, čoskoro jej ponúkli dom v ulici de la Baronillère, kde je podnes generalát rehole.

Ozajstný obdiv si zasluhuje sv. Kajetán, ktorý zakázal členom svojej rehole nemovitý majetok, ba ešte aj sbieranie almužny. Jeho duchovní synovia mali zadarmo duchovne pracovať a potom spoliehať na slovo Pána: „Hľadajte teda najprv kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť, a toto všetko sa vám pridá.” (Mt. 6, 33.) Obdivuhodný je aj sv. Jozef Cottolengo, ktorého sme spomenuli na začiatku, ktorý vraj vyhadzoval na ulicu peniaze, ktoré nepoužil cez deň. No veľká väčšina ľudí by mala nasledovať sv. Jozefa, Pánovho pestúna, ktorý sa

živil remeslom a iste žiadal mzdu za všetkú prácu, ktorými pomáhal svojim krajanom. Vzorom nech je nám aj sv. Pavol, ktorý jednoducho žiada, aby veriaci vydržovali svojho kňaza, keď pre nich pracuje, pretože „Hodný je robotník mzdy svojej“.

A život večný si človek obyčajne tiež vyslúži svedomitým plnením svojich stavovských povinností. Pravdaže sú aj duše, ktoré sa dostanú do neba bez najmenšieho pričinenia so svojej strany. To sú deti, ktoré zomierajú po krste. Ľudia hovoria neraz, že takáto smrť je najväčšie nešťastie, no v skutočnosti je to najväčšia milosť. Iní si musia zaslúžiť život večný statočnou prácou alebo utrpením. Napokon ani práca sa neobíde bez bolesti. A tak cesty všetkých vyvolených k životu večnému sa schádzajú na Kalvárii, všetci musia nejakým spôsobom trpieť. „Kto chce za mnou ísť,“ vraví pán Ježiš, „nech vezme kríž svoj na seba, nech príde a nasleduje ma!“

S prácou však treba spájať aj prosebnú modlitbu. „Proste a dá sa vám.“ Boh nám dáva mnohé veci, len keď o ne prosíme. Čím viac modlitby, tým viac duchovného dobra a Božieho požehnania. Sami sme slepí a nevieme, čo je pre nás dobré a čo nám škodí. Zdravie, majetok a úspech nám môžu pomáhať na ceste k Bohu, avšak môžu byť aj veľkými prekážkami.

Preto najväčšou múdrosťou veriaceho človeka je, keď prosí, aby sa na ňom splnila vôľa Božia bez ohľadu na to, či je mu to vhod a či nie. Buď vôľa Tvoja! Dobre je modliť sa často k Duchu svätému a k Prebl. Panne Márii, Matke dobrej rady, aby sme kráčali po cestách Božích a nezmarili v sebe nikdy plány Božie s nami.

Odvzdajme sa do náručia Božej Prozreteľnosti.

Kde je Boh, tam je Prozreteľnosť. Teda na každom kroku sa stretáme s Božou Prozreteľnosťou. Našou úlohou je objavovať všade túto Prozreteľnosť a lásku Božiu a odovzdávať sa jej. Máme na to právo, ba povinnosť, pretože ak ide Boh okolo nás, to nie je náhodné, nevšímavé a chladné stretnutie.

Jedinou výnimkou je stretnutie Boha so zátvrdlivou a nekajúcou dušou na druhom svete. Je to úder nekonečnej Spravodlivosti, ktorá trestá neofutovaný hriech.

Kým sme však vo svete, pomáha Božia Prozreteľnosť aj najzátvrdlivejším zločincovi, aby sa mohli stať milovanými dieťkami Božími a aby tak mohli byť večne blažení v náručí Božom.

Tajomstvo Božej Prozreteľnosti.

Boh je nekonečné tajomstvo, ktoré nepochopí nijaké stvorenie. A tajomstvom je obostretý aj styk Boha so svetom. Pre nás je nepochopiteľné najmä to, ako môže Boh pôsobiť na nás a pritom neporušiť našu slobodnú vôľu. Boh je však tak mocný, že nám môže dať nielen dobrý skutok, ale aj jeho dobrovoľnosť a slobodu.

Je veľa ľudí, ktorí by radi rozriešili záhady Božej Prozreteľnosti, ktorí by sa radi dozvedeli, čo im Boh pripravil v blízkej alebo ďalšej budúcnosti. Boh neraz odhaľuje záclonu budúcnosti a ukazuje ľuďom, čo sa stane. Robí to napríklad v snoch, ako u Jozefa Egyptského a u kráľa Nabuchodonozora. Inocent III. videl vo sne, ako sv. František assiský podopiera lateránsku baziliku, a poznal v tom, že Boh chce obnoviť Cirkev pomocou Františkovej rehole. Inokedy to robí v zjaveniach, ako napr. v La Salette r. 1846, alebo vo Fatime r. 1917. Také zjavovania budúcnosti sú však iba výnimočnými nutnosťami. Ostatne možno povedať, že kresťan ani vlastne nepotrebuje proroctvá. **Povedomie, že sme stále v otcovských rukách Božích, je nesmierne cennejšie, ako tisíce čo aj najpresnejších proroctiev.**

Modlitba.

Klaniam sa, Bože môj, Tvojej najsvätejšej a najdobrotivejšej Prozreteľnosti. Nerozumiem väčšine vecí, prečo sa dejú, ale viem, že Tvoje spravovanie sveta je samá múdrosť a svätosť. Nerozumiem, prečo si riadil môj život tak, ako on doteraz vyzeral, viem však, že ma Tvoja Prozreteľnosť viedla vždy len po cestách, vedúcich k môjmu skutočnému šťastiu. Ó, keby som sa len nikdy nebol priechil Tvojim svätým plánom, ktoré si mal so mnou. — Neviem, aké križe si mi pripravil na moju životnú cestu a akými tŕňami si ju obsial, ale prijímam ich všetky, pretože sú od Teba a slúžia mi iste k môjmu blahu. Ďakujem Ti za všetky milosti, ktoré si mi udelil, Ďakujem Ti za všetky veci milé a príjemné, ale aj za veci odporné a protivné, pretože všetky dary na tomto svete majú ma viesť k Tebe, môjmu pravému a večnému šťastiu.

Prosím Ťa pokorne, drž ma pevne v svojej ruke a ved' ma isto k môjmu večnému cieľu, ktorým si Ty, Bože môj a moje všetko.

Som pevne presvedčený, že skorej by zahynuly nebo a zem ako duša, ktorá sa Ti sverila.

Mária Panna, Teba poverila Božia Prozreteľnosť, aby si sa o mňa vždy materinsky starala. Stoj vždy pri mne a neopúšťaj ma. Amen.